

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

BESLUT
2004-12-17

Dnr
411-3976-04
411-3938-04
411-4101-04
411-4434-04
411-4641-04
411-5590-04
411-5929-04
411-6204-04

Naturresursavdelningen
Enheten för viltförvaltning
Klas Allander

Enligt sändlista (*bilaga 1*)

Beslut om skydds jakt på lodjur vintern 2004/2005

Beslut 1

Naturvårdsverket beslutar, med stöd av 7 § jaktlagen (1987:259) samt 9b, 23 a, 24 och 33 §§ jaktförordningen (1987:905) samt med beaktande av skyddsreglerna i artikel 12 i habitatdirektivet (92/43/EEG) och undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 i samma direktiv, om skydds jakt på 16 lodjur inom delar av renskötselområdet.

Naturvårdsverket beslutar vidare att nedan angivna villkor gäller för skyddsjakten. Efterlevnaden av dessa villkor är nödvändiga för att jakt enligt Naturvårdsverkets beslut skall få bedrivas. Jakt som bedrivs mot givna villkor sker således utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen. Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 respektive 44 § jaktlagen.

Naturvårdsverket medger med stöd av 16 § jaktförordningen, att hund som förföljer vilt får användas vid skydds jakt efter lodjur under den tid skydds jakt med vapen är tillåten dock längst t.o.m. den 31 mars 2005.

Beslut 2

Ansökningar om tillstånd till avlysnings jakt efter lodjur 2004/2005 har inkommit 2004-06-23 från Jägarnas Riksförbund Uppsala viltvårdsdistrikt (dnr 411-3938-04), 2004-06-28 från Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägare Västmanlands läns viltvårdsdistrikt (dnr 411-4641-04), 2004-07-02 från Jägarnas Riksförbund Örebro viltvårdsdistrikt (dnr 411-4101-04), Jägarnas Riksförbund Västra Götalands viltvårdsdistrikt (dnr 411-6204-04) samt 2004-08-03 från Rovdjursförvaltningen Dalarnas Södra Skötselområde (dnr 411-4434-04). Naturvårdsverket beslutar avslå dessa ansökningar, då skydds jakt på lodjur enligt ovan meddelas på verkets eget initiativ.

Detta beslut får överklagas särskilt; se bilaga 4.

Villkor för bedrivande av skyddsjakt på lodjur vintern 2004/2005

Naturvårdsverket vill erinra om bestämmelserna i 9 § *jaktförordningen* gällande inskränkningar i jakttiden, 17 § andra stycket samma förordning gällande kravet på eftersökshund och 16 § *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt* (NFS 2002:18) avseende godkända kulgevär.

Var, när och hur många djur får fällas?

Jakt på **totalt 16 lodjur** tillåts inom renskötselområdet.

Dalarnas län

Område: den del av länet som ligger norr och öster om länsvägarna 1059, 1058, 1061 och riksväg 70 (dvs. området norr och öster om vägarna mellan norska gränsen (Grövelsjön)-Idre-Särna och länsgränsen (vägen mot Lillhärdal)),

Antal: högst 1 djur.

Fällfångst tillåten: 10 januari - 31 mars 2005.

Jakt med vapen tillåten: 3 mars - 31 mars 2005.

Jämtlands län

Område: hela länet

Antal: högst 8 djur.

Fällfångst tillåten: 10 januari - 31 mars 2005.

Jakt med vapen tillåten: 3 mars - 31 mars 2005.

Västernorrlands län

Område: den del av länet som ligger väster järnvägen (stambanan) från länsgränsen mot Västerbotten-Trehörningsjö-Mellansel-Långsele till länsgränsen mot Jämtlands och Västerbottens län.

Antal: högst 1 djur.

Fällfångst tillåten: 10 januari - 31 mars 2005.

Jakt med vapen tillåten: 3 mars - 31 mars 2005.

Västerbottens län

Område: ovanför lappmarksgränsen utom Malå kommun.

Antal: högst 4 djur.

Fällfångst tillåten: 10 januari - 31 mars 2005.

Jakt med vapen tillåten: 3 mars - 31 mars 2005.

Norrbottens län

Område: den del av länet som ligger väster om lappmarksgränsen.

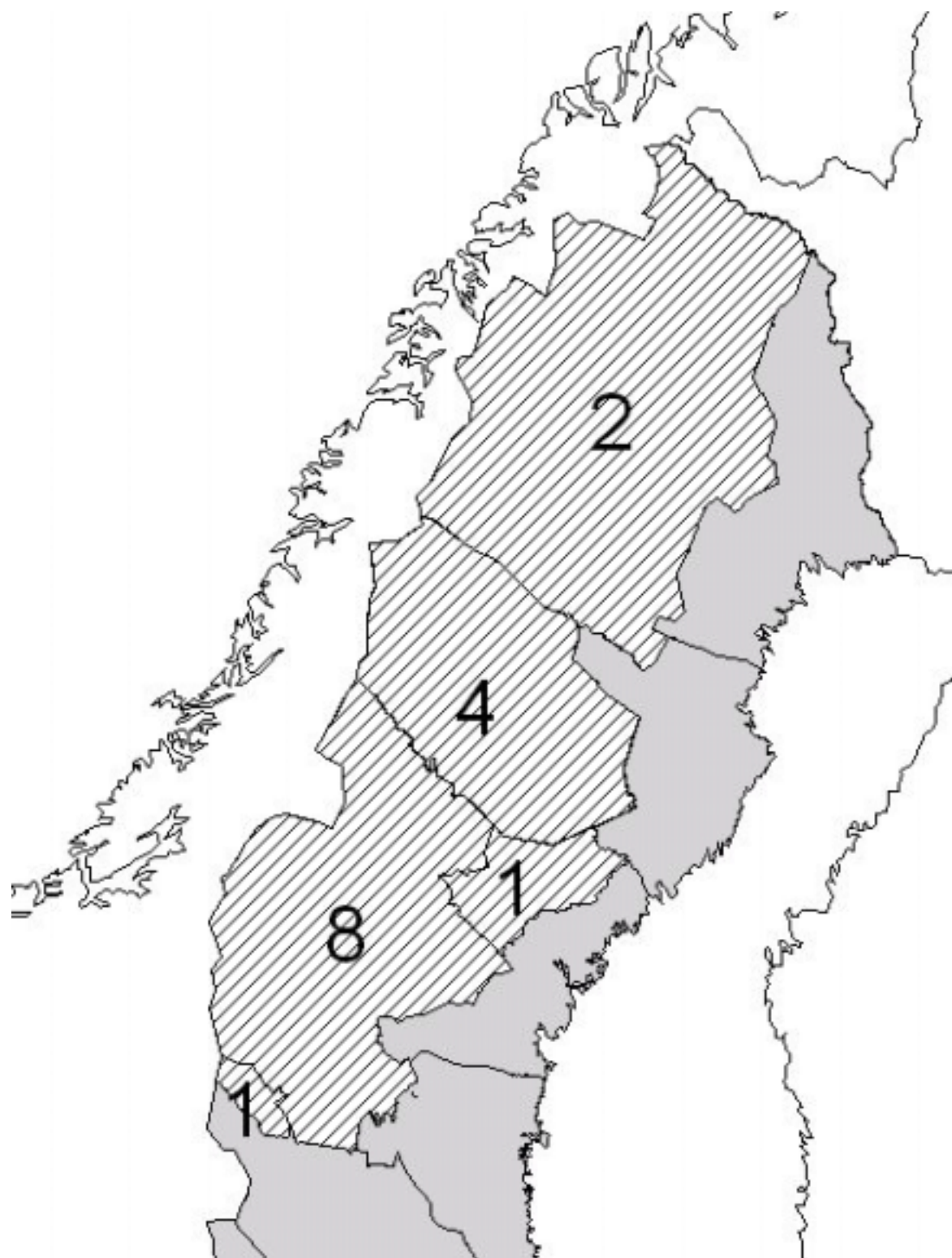
Antal: högst 2 djur.

Fällfångst tillåten: 10 januari - 31 mars 2005.

Jakt med vapen tillåten: 3 mars - 31 mars 2005.

Avlysning

Skyddsjakten skall avlysas då det totala antalet lodjur fällts eller påskjutits inom ett län eller del av län.

Figur 1. Naturvårdsverket meddelar tillstånd till skydds jakt på totalt 16 lodjur för jaktåret 2004/2005 inom delar av renskötselområdet.

Jaktansvar och vem får jaga

Med stöd av 7 § andra stycket *jaktlagen* beslutar Naturvårdsverket att skyddsjakten i tillämpliga delar vad avser bl.a. ansvar, säkerhet och utövning skall genomföras i enlighet med vad som gäller vid älgjakt. Skyddsjakten skall utövas av jakträttshavare. Endast jaktgäster som är folkbokförda i länet får tillåtas delta i skyddsjakt på lodjur. Om skyddsjakten i ett område samordnas över en länsgräns får även folkbokförda i angränsande län delta i skyddsjakten. Skyddsjakt på lodjur med stöd av detta beslut får emellertid inte upplåtas.

Av vad som sagts ovan följer att bestämmelserna i 20 § *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om administration av jakt på älg, kronhjort och stora rovdjur m.m.* (NFS.2002:19) är tillämpliga. Således skall en ansvarig jaktledare vara utsedd vid varje jakttillfälle. Ansvarig jaktledare skall hålla sig informerad om hur många lodjur som återstår av tilldelningen i länet alternativt området. Jaktledaransvaret innefattar såväl skyddsjakt med vapen som den med fångstredskap

Vilka djur får fällas?

Lodjur får jagas oberoende av kön och ålder med undantag för lodjurshonor med ungar där följande gäller. Djur som före den 3 mars fångas i fälla skall bakspåras. Om det då konstateras att lodjur som fångats i fälla har åtföljts av andra lodjur skall det fångade djuret släppas fritt, eftersom det då kan antas att det är en hona med ungar.

Tillåtna jaktmedel

Skyddsjakt får bedrivas med godkända fällor och med godkända vapen under tider som framgår för respektive län eller del av län.

Jakttid

Med hänsyn tagen till den relativt begränsade tilldelningen och utfallet av tidigare års skyddsjakt bedömer Naturvårdsverket att jakten för både fällfångst och vapenjakt bör avslutas 31 mars. Under skyddsjakten 2004 fälldes samtliga lodjur inklusive de fällfångade (26 st) mellan 13 januari och 24 mars.

Fällfångst

Fällfångst är tillåten tidigast fr.o.m. den 10 januari 2005 under förutsättning att marken är snötäckt.

Med stöd av 15 § jaktförordningen beslutar verket att följande fångstredskap får användas för fångst av lodjur: Värmländsk tunnelfälla (L57), Småländsk rävfälla (L58), Nyåkersfällan (L66), Lofälla m/Grimsö (L94) eller Öster-Malmafällan (L61) med villkoret att fällorna endast får vara av heltäckande material (ej nät). Vid tillverkningen skall tillses att inga utstående kantiga detaljer förekommer invändigt i fällans fångstutrymme. Fällor med rundvirke i fångstutrymmet får inte användas vid fångst av lodjur. Ansvarig jaktledare skall förvissa sig om att fällorna är av godkänd typ.

Varje fälla skall vara tydligt märkt med typbeteckning samt användarens namn, adress och telefonnummer (26 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt [NFS 2002:18]). Gillring för fångst av lodjur får endast ske vid sammanhängande snötäcke, för att

möjliggöra bakspårning av fällfångat djur före avlivning. Utan hinder av angivet snöförhållande och utan krav på bakspårning får fångst ske under tiden för skydds jakt med skjutvapen. Tillsyn och vittjning av fällor skall ske minst en gång per dygn. En vittjning skall dock alltid ske på morgonen (27 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt [NFS 2002:18]).

Lodjur som vid fällfångst konstateras vara märkt bör inte avlivas utan frisläppas. Kontakta dessförinnan forskningsprojekten¹.

Skydds jakt med vapen

Skydds jakt med vapen är tillåten tidigast fr.o.m. den 3 mars år 2005.

Anmälan av fällt lodjur

Skytten skall utan dröjsmål och senast klockan 21 samma dag djuret fällts eller påskjutits anmäla det till berörd polismyndighet. I samband med anmälan informerar polisen skytten eller fångstmannen hur det skall förfaras med det skjutna djuret. Vidare informerar polisen skytten om vem/vilka som är besiktningsman/-män och att skytten är ansvarig för att lodjuret och i förekommande fall fällan besiktigas inom ett dygn.

Vid anmälan skall skytten ange följande uppgifter som antecknas av polisen och förmedlas till länsstyrelsen:

1. ansvarig jaktledare
2. skyttens eller fångstmannens namn, adress och telefonnummer,
3. när djuret fällts, fångats eller påskjutits (datum och klockslag),
4. var djuret fällts, fångats eller påskjutits (plats som går att återfinna på karta 1:100 000, kommun),
5. djurets kön och ålder, om det är känt,
6. jaktsätt, samt i förekommande fall - typ av fälla

Berörd polismyndighet vidarebefordrar omgående anmälan om fällt djur per telefon/fax till länsstyrelsen och länsstyrelsens besiktningsman. Berörda länsstyrelser har följande telefon och faxnummer:

Länsstyrelsen i Dalarnas län, telefon 023-810 00/18, fax 023-817 02

Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Förvaltningsenh., telefon 0611-34 91 53, fax 0611-34 93 79

Länsstyrelsen i Jämtlands län, Naturvård, telefon 063-14 60 00, fax 063-14 61 85

Länsstyrelsen i Västerbottens län, telefon 090-10 70 00, fax 090-10 82 03

Länsstyrelsen i Norrbottens län, Naturvårdsfunktionen, telefon 0920-960 00, fax 0920-22 67 45

Besiktning av fällt lodjur m.m.

Skytten skall uppvisa fällt lodjur för länsstyrelsens besiktningsman inom ett dygn. Använd fälla skall alltid kontrolleras. Om besiktningsman önskar skall skottplats/fallplats omgående uppvisas.

¹ Kontakta Grimsö forskningsstation, telefon 0581-69 73 00 alternativt Peter Segerström, Jokkmokk, telefon 010-264 87 05 innan djuret frisläpps.

² Arne Söderberg, Viltavdelningen, SVA, 751 89 Uppsala

Besiktningsmannen skall fotografera tassarna, med utspärrade klor, på fällfångade lodjur för att en enhetlig bedömning av skador skall kunna göras (ISO 10990-5, Annex B). Bilderna skickas på en CD, utskrift i A4-format eller via e-post till Arne Söderberg SVA² (arne.soderberg@sva.se). För att kunna identifiera till vilket lodjur bilderna tillhör ange i första hand länsstyrelsens nummer som finns på blanketten "Registrering och besiktning av fällt lodjur" (*bilaga 2*). Saknas detta nummer ange andra uppgifter som kan koppla bilderna till en specifik individ.

Besiktningsman fyller i blankett "Registrering och besiktning av fällt lodjur" (*bilaga 2*) och tar ett " eget " referensprov (hudprov med hår, ca 1x3 cm) samt ombesörjer att de "egna proverna" sänds till *Statens Veterinärmedicinska Anstalt*², SVA, i separat försändelse. Genom besiktningsmannens försorg insändes flådd kropp inklusive kraniet till SVA som FÖRETAGSPAKET 16.00 inom 48 timmar. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb skall dessutom insändas. Flådd lodjurskropp skall om möjligt inte frysas och inte heller tas ur. Beträffande SVA:s vidare hantering av insänt material hänvisas till *bilaga 5*.

SVA står för fraktkostnaden. Om ersättning för frakten önskas skall kopia på fraktkvittot bifogas försändelsen.

Hantering av fällt lodjur

Lodjur är statens vilt enligt 33 § jaktförordningen. Med stöd av 38 § jaktförordningen och 42 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) beslutar Naturvårdsverket att följande skall gälla beträffande lodjur fällda eller fångade med stöd av detta tillstånd.

Märkning

Lodjursskinnet skall märkas vid polismyndighet med s.k. transponder (microchips) i län där lodjursjakt tillåts, som bevis på att lodjuret fällts lagligt, varvid bifogad blankett "Märkning av fällt lodjur" (*bilaga 3*) skall användas. Sådan märkning skall ske snarast dock senast inom *sex månader*. Skytten är ansvarig för att märkning sker. Märkning utförs av berörd polismyndighet³, som antecknar varje lodjurs microchipsnummer tillsammans med skyttens namn, personnummer och adress, samt var och när djuret fällts. Kopia av dessa anteckningar skall omgående sändas till Naturvårdsverket⁴.

Blanketter

Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i " Registrering och besiktning av fällt lodjur " (*bilaga 2*). Kopia/dubblett av denna blankett skall bifogas proverna till SVA (se ovan). Vid märkning med transponder (microchips) skall blanketten "Märkning av fällt lodjur" (*bilaga 3*) ifyllas.

² Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Obduktionssalen, Viltavdelningen, Travvägen 12A, 751 89 Uppsala

³ Rikspolisstyrelsen utfärdar anvisningar hur märkning skall ske.

⁴ Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm, telefon 08-698 10 00, fax 08-698 14 02

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Naturvårdsverket beslutar att under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats samt att den flådda kroppen inklusive huvudet (skrotten) inskickats och att övriga villkor i detta beslut följs tillfaller skinnet av lodjuret berörd jakträttshavare.

När åldersbestämning av djuret gjorts av SVA genom analys av en hörntand kan skytten senare få kraniet tillbaka mot en avgift av 600:- + frakt. Kraniet levereras märkt med transponder (microchips). Önskar skytten att få kraniet tillbaka så skall det markeras särskilt på blankett (bilaga 2).

Underlåter skytten att på begäran uppvisa skottplats/fallplats eller fälla eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att lämna ifrån sig kroppen inklusive huvudet tillfaller hela lodjuret staten eller om skrotten inte återfinns värdet av detsamma.

Annan information

Krav i övrig lagstiftning för hantering av lodjursskinn och kranier

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av lodjur, lodjursskinn eller andra delar av lodjur, är förbjuden enligt artikel 8.1 i Rådets förordning (EG) 338/97. Jordbruksverket kan medge undantag från förbudet, om det kan visas att exemplaret åtkommit lagligt. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverkets⁵ intyg om undantag från förbudet inhämtas. Skytten kan då sälja eller byta skinnet. För export, import eller reexport krävs särskilt tillstånd från Jordbruksverket.

Länsstyrelsernas och andra myndigheters åtgärder i samband med jakten

- Länsstyrelsen utser besiktningsmän som besiktigar *samtliga* fällda lodjur. Områdes- och eventuell jourlista över besiktningsmännen tillhandahålls av länsstyrelsen.

Besiktningsmannen fyller i blanketten "Registrering och besiktning av fällt lodjur" (bilaga 2) samt tillhandahåller skytten blanketten för rapportering, om märkning och eventuell försäljning. Besiktningsmannen skall fotografera tassarna på fällfångade lodjur, med utspärrade klor, för att en enhetlig bedömning av skador, skall kunna göras (ISO 10990-5, Annex B). Besiktningsmannen överlämnar snarast blanketten " Registrering och besiktning av fällt lodjur ". Genom besiktningsmannens försorg insändes också flådd kropp inklusive kraniet till SVA inom 48 timmar. Vid besiktningen tar besiktningsmannen ett referensprov (hudprov med hår, ca 1x3 cm) samt ombesörjer att referensprovet sänds till SVA. Referensprov sändes aldrig tillsammans med djurkroppen till SVA.

⁵ Intyget är förenat med en avgift på 100 kronor som Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, telefon 036-15 50 00, fax 036-15 50 05 efterdebiterar.

- Länsstyrelsen meddelar att skyddsjakten är slut när kvoten är fylld inom länet eller i förekommande fall i ett delområde. Beslut om avlysning skall snarast delges berörda polismyndigheter, jakträttshavare, jaktvårdsföreningar, medier och övriga på lämpligt sätt.
- Länsstyrelserna överlämnar senast 2005-06-01 till Naturvårdsverket en skriftlig rapport över hur många djur som fällts eller anmälts påskjutna med stöd av detta tillstånd. Rapporten, som också utgör rapporteringsunderlag till EU i enlighet med habitatdirektivets artikel 16.2, skall innehålla uppgifter om djurets kön, skyttens namn, adress och telefonnummer samt tidpunkt (datum och klockslag), plats (fastighet, kommun, koordinater i rikets nät) och hur respektive lodjur fällts (jaktmetod). Av rapporten skall även framgå vilka erfarenheter som vunnits i samband med jakten. Ifylld blankett "Registrering och besiktning av fällt lodjur" (bilaga 2) skall bifogas denna rapportering.
- Fällda lodjur bör registreras av länsstyrelsen i Rovdjursforum som synobservationer under "egen" inventering.
- Länsstyrelserna bör ha telefonsvarare med aktuell information om hur många djur som skjutits och vad som återstår av tilldelningen.
- Naturvårdsverket önskar dessutom att länsstyrelserna rapporterar om lodjur fälls lagligt med stöd av tillstånd från länsstyrelse, olagligt, i självförsvar, för att undvika skadegörelse eller av annan anledning. Sådana uppgifter redovisas till Naturvårdsverket före den 1 november 2005 i samband med att länsstyrelserna inkommer med uppgifter som skall utgöra underlag för eventuell skydds jakt på lodjur vintern 2005/2006.
- Polisen är mottagare av anmälningar av fällda lodjur och informerar skytten om dennes skyldigheter samt förmedlar omgående dessa uppgifter till länsstyrelsen och besiktningsmännen (se sidan 5 i detta beslut under rubriken *Anmälan av fällt lodjur*). Polisen ombesörjer vidare att märkning med transponder (microchips), kan utföras i län där lodjurs jakt tillåts. Polisen⁶ antecknar varje lodjurs microchipsnummer tillsammans med skyttens eller den nye ägarens namn, personnummer och adress, samt var och när djuret fällts. Kopia av blankett – *Märkning av fällt lodjur* sändes omgående till Naturvårdsverket⁷.

Inkomna yttranden från länsstyrelserna

Länsstyrelserna i Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län har inkommit med yttranden.

Länsstyrelsen i Dalarnas län föreslår att fjolårets tilldelning inom renskötselområdet på 1 lodjur bibehålls.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län föreslår en tilldelning på 7 djur utanför renskötselområdet och 2 djur inom renskötselområdet.

⁶ Rikspolisstyrelsen utfärdar anvisningar hur märkning skall ske.

⁷ Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm, telefon 08-698 10 00, fax 08-698 14 02

Länsstyrelsen i Västerbottens län föreslår att tilldelningen i länet inte bör överstiga 6 lodjur varav endast 2 ovan odlingsgränsen, och att skydds jakt får bedrivas inom området ovanför lappmarksgränsen utom inom Malå kommun.

Länsstyrelsen i Norrbottens län föreslår oförändrad tilldelning på 2 djur och att verket undersöker om det finns juridiska möjligheter att även koncessionssamebyarna kan omfattas av jakten.

Övriga ansökningar och skrivelser

Svenska Jägareförbundet och Lantbrukarnas Riksförbund har föreslagit att skyddsjakten bör omfatta 124 lodjur – 24 inom renskötseområdet (Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län väster om stambanan) och 100 utanför renskötseområdet samt en längre jakttid i renskötseområdet än utanför.

Svenska Rovdjursföreningen har i yttrande till Naturvårdsverket uppmanat verket att avslå Svenska Jägareförbundet och Lantbrukarnas Riksförbunds förslag om lodjurs jakt. Vidare har Svenska Rovdjursföreningen i yttrande avstyrkt all lodjurs jakt i Västerbottens län.

Södra Skötseområdet i Dalarnas rovdjursförvaltning har ansökt om licens jakt i fem kommuner i södra Dalarna på totalt 12 lodjur.

Jägarnas Riksförbund Uppsala viltvårdsdistrikt har ansökt om tillstånd till avlysnings jakt efter 15 lodjur i Uppsala län.

Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägare Västmanlands läns viltvårdsdistrikt har ansökt om tillstånd till avlysnings jakt efter 9 lodjur fyra kommuner i Västmanlands län.

Jägarnas Riksförbund Örebro viltvårdsdistrikt har ansökt om tillstånd till avlysnings jakt efter 22 lodjur i Örebro län.

Jägarnas Riksförbund Västra Götalands viltvårdsdistrikt har ansökt om skydds jakt på halva föryngringen i länet.

Haldor Paulsson, Stockholm, har ifrågasatt lodjursjakten.

Skydds jakt som kan beviljas av länsstyrelse

Som ett led i länsstyrelsens ökade ansvar för genomförandet av rovdjurspolitiken har vissa länsstyrelser getts möjlighet att med stöd av 27 § jaktförordningen besluta om skydds jakt på lodjur. Det gäller skydds jakt på enskilda lodjur som orsakar allvarlig skada eller olägenheter. Elva länsstyrelser har fått den möjligheten från årsskiftet 2001/2002 (26 och 27 §§ NFS 2002:19).

Annan dödlighet

Enligt Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) har under år 2004 minst 39 lodjur dött av andra orsaker än med stöd av Naturvårdsverkets beslut om skydds jakt. Av de 39 har 20 dödat i trafiken.

Naturvårdsverkets överväganden

Förutsättningar för beviljande av skyddsjakt

Lodjur återfinns i bilaga 4 a till EG:s art och habitatdirektiv (92/43/EEG) vilken omfattar arter som kräver noggrant skydd. För dessa arter skall medlemsstaterna enligt artikel 12 förbjuda att avsiktligt fånga eller döda exemplar i naturen.

Lodjur är i svensk lagstiftning ett fredat vilt och får enligt 3 § jaktlagen endast jagas om det följer av jaktlagen eller föreskrifter eller beslut meddelade med stöd av denna lag.

Enligt 7 § jaktlagen får beslutas om jakt om det på grund av ett viltbestånds storlek finns påtagliga risker för allvarliga skador av vilt. Enligt samma paragraf andra stycket skall vidare anges hur jakten får bedrivas och om den skall ske genom jakträttshavarens försorg, om han åtagit sig det, eller genom särskilt utsedda jägare. I beslutet skall bestämmas hur det skall förfaras med djur som dödas eller fångats vid jakten. De allmänna förutsättningarna för skyddsjakt framgår av 23 a och 9 b §§ jaktförordningen.

I 23 a § 1 st. jaktförordningen anges de allmänna förutsättningarna för skyddsjakt: Om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Bestämmelserna 1, 3 och 4 ovan motsvarar habitatdirektivets artikel 16. 1. a), b) och c) enligt vilken undantag från skyddsbestämmelserna i samma direktivs artikel 12 får medges.

Naturvårdsverket bedömer att undantagsbestämmelsen i 23 a § 1 stycket jaktförordningen punkt 3 är tillämplig med avseende på renskötseområdet då lodjuret orsakar allvarliga konflikter med rennäringen. En begränsad skyddsjakt i renskötseområdet bedöms som rimlig då den harmonierar med de nationella målen utan att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus i landet som helhet.

Mål för förvaltningen av lodjur

Riksdagen har antagit regeringens proposition Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Där sägs att miniminivån för lodjursstammen i Sverige skall vara 300 föryngringar per år. Målet skall vara att antalet lodjur i landet som helhet inte skall minska. Målet för lodjursstammens utbredning skall vara att arten skall finnas såväl inom som utanför renskötseområdet men att huvuddelen av stammen skall finnas utanför renskötseområdet.

Utbredning och inventeringar

Antal lodjur i Sverige har beräknats utifrån ofullständigt underlag, vilket även den forskargrupp poängterat som på Rovdjursutredningens uppdrag bl.a. rekommenderat vad som kan anses vara minsta livskraftiga populationsstorlekar. Gruppen konstaterar att det faktamaterial som då fanns var av varierande kvalitet och ofta otillräckligt. I delar av renskötseområdet har mer omfattande inventeringar genomförts sedan 1974. Fr o m. vintern 1995/1996 har länsstyrelserna tillsammans med representanter för samebyarna genomfört inventeringar i hela renskötseområdet. Utanför renskötseområdet har inventeringar genomförts i många län i Jägareförbundets regi. Sådana inventeringar har genomförts åren 1993-2001 i varierande omfattning. Fr o m 2002 ansvarar länsstyrelserna i hela landet för att rovdjursinventeringar genomförs.

Inventeringsverksamheten regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och i Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering av stora rovdjur utanför samebyar (NFS 2002:14) respektive i samebyar (NFS 2002:15) fram till årsskiftet 2004/2005. Nya reviderade föreskrifter (NFS 2004:17 i samebyar och NFS 2004:18 utanför samebyar) antogs 2004-12-08 av Naturvårdsverkets styrelse och dessa börjar gälla 2005-01-01. En viktigare förändring i dessa föreskrifter är att lodjursinventeringens slutdatum ändrats till den 28 (29) februari vilket innebär att vapenjakt senareläggs till den 3 mars.

Inventeringsresultatet för antalet loföryngringar (familjegrupper på vintern) i renskötseområdet redovisas i *tabell 1*

Inventeringen 2004 utanför renskötseområdet var relativt bristfällig beroende på dåliga snöspårförhållanden och vissa bojkotter mot deltagande i inventering i vissa jaktvårdskretsar.

På Naturvårdsverkets och Svenska Jägareförbundets gemensamma uppdrag har lodjursforskarna vid Grimsö forskningsstation ombetts att beräkna antalet föryngringar (familjegrupper på vintern) där hänsyn tas till flera års resultat samt oinventerade områden. Lodjursforskarna Olof Liberg och Henrik Andrén har gjort en samlad bedömning av flera års resultat och redovisar då att antalet familjegrupper sjunkit från 2001 till 2003 utanför renskötseområdet från 174 till 158. Forskarna är ännu ej klara med beräkningen av 2004 års inventeringsresultat men enligt forskarna tyder resultaten preliminärt på att antalet familjegrupper ligger i linje med resultatet för 2003 utanför renskötseområdet. En slutrapport kommer från forskarna den 1 januari 2005 och redovisar populationsuppskattningar samt information om kolonisation och bärkraft.

Sammantaget för landet gäller att lostammen ligger under miniminivån och följaktligen minskar.

Naturvårdsverket menar att det är av stor betydelse att lodjursstammens utveckling kan följas genom fortsatta inventeringsinsatser som bidrar till viktig kunskap om utbredning och numerär. Utanför renskötseområdet är jägarnas och andra naturintresserade människors ideella insatser i det arbetet viktiga och nödvändiga. För att de av riksdagen fastställda förvaltningsmålen för rovdjursstammarna skall kunna uppnås krävs såväl delaktighet, förtroende som acceptans hos jägare och befolkning i de berörda områdena. Nu när inventeringsresultat visar att antalet lodjursföryngringar ligger väsentligt under de uppställda målen är det än viktigare att inventeringar genomförs.

Tabell 1. Antalet funna föryngringar (familjegrupper) av lodjur i renskötselområdet 1996-2004 (Källa: Länsstyrelserna och för 2004 Rovdjursforum 2004-12-13)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Norrbottnen	35	37	23	34	39	32	25
Västerbotten	36	36	34	38	29	24	21
Jämtland	82	84	63	49	44	39	32
Västernorrland	11	11	8	7	2	4	7
Dalarna	3	5	5	3	3	1	3
Totalt	167	173	133	131	117	100	88

Skador

Rovdjursskador på ren

Det finns efter det att det nya ersättningssystemet infördes 1996 ofullständig dokumentation av de skador som rovdjuren åsamkar rennäringsen, eftersom ersättning numera utbetalas utifrån rovdjursförekomst och inte utifrån funna rovdjursdödade renar. Det nya ersättningssystemet är tänkt att främja insatser inom näringen för att förebygga rovdjursskador. Anslagen till ersättningen för rovdjursförekomst under åren 1997 till 2004 har ökat från 30 till 48,5 miljoner och varje lodjursföryngring ersätts år 2004 med 200 000 kronor.

Rovdjursskador på tamdjur utanför renskötselområdet

Reglerna för ersättning för skador på tamdjur orsakade av rovdjur ändrades den 1 juli 1995. Skador på tamdjur skall därefter så långt möjligt förebyggas.

Skadornas omfattning utanför renskötselområdet är i ett riksperspektiv förhållandevis måttliga och fördelar sig relativt jämnt över landet. Betydande belopp har utbetalats till djurägare för att förebygga skador av rovdjur. Under 2003 har Viltskadecenter redovisat att ersättningen för skador orsakade av lodjur uppgår till 174 tamdjur som dödade, skadats eller rapporterats saknat på grund av lodjur. Dessa djur har ersatts med 280 000 kronor. Enligt Rovdjursforum 2004-12-12 har 155 tamdjur som dödade, skadats eller rapporterats saknat på grund av lodjur under 2004. Beviljad ersättning för lodjursskador är i dagsläget totalt 127 225 kronor av sökta 147 435 kronor.

Tidigare skydds jakt på lodjur

Lodjuret fredades utanför renskötselområdet 1986 och i hela landet 1991. Fr.o.m. vintern 1994/95 har viss skydds jakt tillåtits. Omfattningen framgår av *tabell 2*.

Skydds jakt har varit tillåten i med fällor under en stor del av vintersäsongen och med vapen under kortare period.

Tabell 2. Antalet rapporterade fällda lodjur med stöd av skydds jaktbeslut åren 1994/95-2003/2004 uppdelat på län och totalt samt den totala tilldelningens storlek (Källa: Naturvårdsverket).

	BD	AC	Z	Y	X	W	S	T	O	U	C	Totalt	Tilldelning
1994/95			4									4	6
1995/96		1	11									12	35
1996/97	5	13	62	3		5		1				89	147
1997/98	3	5	48	13	6	11		4				90	168
1998/99	4	8	31	15	7	14	9	4				92	168
1999/2000	1	19	55	15	13	26	19	11	2	4		165	183
2000/01	1	15	40	6	7	17	19	6	2	3	0	116	127
2001/02	0	16	35	5	8	13	12	4	2	4	1	100	114
2002/03	0	7	18	6	8	9	12	4	1	4	1	70	109
2003/04	0	8	17	1	0							26	33
Totalt	14	92	321	64	49	95	71	34	7	15	2	764	1090

Av tabellen framgår att en stor andel av de givna tilldelningarna (kvoterna) har utnyttjats. I främst Norrbottens län har dock få lodjur rapporterats fällda. Säsongen 2003/2004 var tilldelningen i renskötselområdet 33 lodjur varav 26 rapporterades fällda.

Skäl till beslutet

Utanför renskötselområdet

Naturvårdsverket är förhindrat att medge skydds jakt på lodjur utanför renskötselområdet enligt gällande lagstiftning. Justitieombudsmannen kritiserade verket efter en anmälan mot Naturvårdsverkets beslut om skydds jakt på lodjur från 2001. JO uttalade att "...oavsett hur det förhåller sig med det krävs att förutsättningarna i 7 § jaktlagen är uppfyllda för att ett beslut om skydds jakt med stöd av 23 a § jaktförordningen skall kunna meddelas. Redan genom Naturvårdsverkets motivering av sitt beslut står det klart att så inte är fallet här. Jag kan med hänsyn till det sagda inte finna annat än att beslutet strider mot lag". JO har alltså dragit slutsatsen att de kriterier för skydds jakt som föreskrivs i 7 § jaktlagen alltid måste vara uppfyllda för att ett beslut om jakt enligt 23 a § jaktförordningen skall kunna meddelas. Detta innebär i klartext att skydds jakt på lodjur utanför renskötselområdet inte har stöd i lagen med de motiv som Naturvårdsverket angav i det aktuella beslutet. Naturvårdsverket har därför i skrivelse till Regeringen (Jordbruksdepartementet) den 23 augusti 2004 hemställt om en ändring av lagstiftningen.

Vidare har verket att ta hänsyn till det nationella mål som beslutats av Riksdagen i regeringens proposition Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Där skrivs att miniminivån för lodjursstammen i Sverige skall vara 300 föryngringar per år. Målet skall vara att antalet lodjur i landet som helhet inte skall minska. Målet för lodjursstammens utbredning skall vara att arten skall finnas såväl inom som utanför renskötselområdet men att huvuddelen av stammen skall finnas utanför renskötselområdet. Inventeringen 2004 var relativt bristfällig beroende på dåliga snö-spår förhållanden och vissa bojkotter mot deltagande i inventering i vissa jaktvårdskretsar.

På Naturvårdsverkets och Svenska Jägareförbundets gemensamma uppdrag har lodjursforskarna vid Grimsö forskningsstation ombetts att beräkna antalet föryngringar (familjegrupper på vintern) där hänsyn tas till flera års resultat samt oinventerade områden. Lodjursforskarna har gjort en samlade bedömning av flera års resultat och redovisar då att antalet familjegrupper sjunkit från 2001 till 2003 utanför renskötseområdet från 174 till 158. Forskarna är ännu ej klara med beräkningen av 2004 års inventeringsresultat men enligt forskarna tyder resultaten preliminärt på antalet familjegrupper ligger i linje med resultatet för 2003. En slutrapport kommer från forskarna den 1 januari 2005 och redovisar populationsuppskattningar samt information om kolonisation och bärkraft.

Sammantaget gör Naturvårdsverket bedömningen att skydds jakt utanför renskötseområdet inte kan tillåtas på en minskande lodjursstam och avsaknaden av legalt stöd för sådan skydds jakt.

Det bör påpekas i sammanhanget att trots att Naturvårdsverket inte medger skydds jakt utanför renskötseområdet i detta beslut, har elva länsstyrelser möjlighet att med stöd av 27 § jaktförordningen besluta om skydds jakt på enskilda lodjur som orsakar allvarlig skada eller olägenheter.

I renskötseområdet

I regeringens proposition Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) som beslutades av riksdagen 2001 anförs att det är motiverat med skydds jakt på lodjur i renskötseområdet av hänsyn till rennäringens intressen. Målet bör vara en långsam minskning mot den nivå utredningen föreslagit för renskötseområdet d v s 400 individer (sidan 38 i propositionen).

Länsstyrelsernas inventeringsresultat från renskötseområdet visar att stammen i princip halverats mellan 1999 och 2004. En del i nedgången beror på den skydds jakt som bedrivits med stöd av riksdagsbeslutet. 2004 inventerades 88 föryngringar i renskötseområdet vilket motsvarar ca 440 individer. Huvudsyftet med Naturvårdsverkets beslut är att försöka hålla nivån på lodjurspopulationen i renskötseområdet stabil. För att upprätthålla målet på ca 400 individer innebär detta att endast en mycket begränsad jakt kan medges. Naturvårdsverket har gjort bedömningen att det inte finns någon annan lämplig lösning än en begränsad jakt.

I sammanhanget bör även nämnas att regeringen i ett brev till EU-kommissionen 2003-11-04 skriver ”Minskningen av lodjursstammen i renskötseområdet har inneburit en nuvarande nivå som måste anses acceptabel för såväl rennäring som staten varför skydds jakten kommer att anpassas därefter och följaktligen minska”.

Även här bör det påpekas att trots att Naturvårdsverket endast medger en begränsad skydds jakt i detta beslut har länsstyrelserna i renskötseområdet möjlighet att med stöd av 27 § jaktförordningen besluta om skydds jakt enskilda lodjur som orsakar allvarlig skada eller olägenheter. Av främst den anledningen tillåter verket inte att området där skydds jakt tillåts utökas.

Detta beslut skall gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Angående överklagande, se *bilaga 4*.

Detta beslut har fattats av generaldirektör Lars-Erik Liljelund.

Vid den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit enhetschef Susanna Löfgren avdelningsdirektörerna Jens Abrahamsson och Klas Allander, den sistnämnde föredragande.

För Naturvårdsverket

Lars-Erik Liljelund

Klas Allander

Bilagor

- Bilaga 1. Sändlista
- Bilaga 2. Blankett ”Registrering och besiktning av fällt lodjur”
- Bilaga 3. Blankett ”Märkning av fällt lodjur”
- Bilaga 4. Hur man överklagar
- Bilaga 5. SVA:s hantering av insänt material
- Bilaga 6. Lathund för lodjursskyttar

SÄNDLISTA

Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Polismyndigheterna i berörda län där jakt tillåts
Rikspolisstyrelsen
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Jordbruksverket
Svenska Jägareförbundet
Lantbrukarnas riksförbund
Rovdjursförvaltningen Dalarnas Södra Skötselområde
Jägarnas Riksförbund Uppsala viltvårdsdistrikt
Jägarnas Riksförbund Västmanlands läns viltvårdsdistrikt
Jägarnas Riksförbund Örebro viltvårdsdistrikt
Jägarnas Riksförbund Västra Götalands viltvårdsdistrikt

Kopia till

Län där skydds jakt inte tillåts
Miljödepartementet
Jordbruksdepartementet
Naturhistoriska riksmuseet
Sametinget
Svenska Samernas Riksförbund
Koncessionssamebyarnas intresseförening
Direktoratet for Naturforvaltning, Norge
Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland
Naturvårdsverkets rovdjursråd
ArtDatabanken
Henrik Andrén, Grimsö forskningsstation
Grimsö forskningsstation
Hans Ellegren, Uppsala universitet
Birgitta Åhman, SLU
Jägareförbundets jaktvårdsföreningar i berörda län
Jägarnas riksförbund
Naturskyddsföreningen
Svenska rovdjursföreningen
Världsnaturfonden

REGISTRERING OCH BESIKTNING AV FÄLLT LODJUR

Original till LÄNSSTYRELSEN

Kopia/dublett överlämnas till skytten och sändes med flådd kropp och kraniet till SVA

DATUM	Datum då djuret fälldes/påsköts	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens nr (ex 2005Z02)											
	Namn				Mobiltelefon	Telefon													
	Adress				e-postadress														
SKYTT eller FÅNGST-MAN	Postnr	Postadress			Faxnr														
	Skott- eller fångstplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)				Koordinater Rikets nät														
	Fastighetsbeteckning				☐ Kartkopia bifogas														
PLATS	Jaktvårdskrets				Sameby														
	Län				Kommun														
	Jaktvårdskrets				Sameby														
FÅNGST-METOD	☐ Värmländsk tunnelfälla		☐ Småländsk rävfälla		☐ Nyåkerfällan		☐ Öster-Malmafällan		☐ Lofälla m/Grimso		☐ Annan fälla								
	☐ Organiserad jakt		☐ Enmansjakt		☐ Jakt med hund		☐ Annat sätt												
JAKT-METOD	Namn				Telefon														
JAKT-LEDARE	Ange datum och klockslag då anmälan gjordes till polisen																		
ANMÄLAN	Ange datum och klockslag då anmälan gjordes till polisen																		
KÖN OCH ÅLDER	☐ Hane ♂		☐ Hona ♀		Ålder – uppskatta djurets ålder														
	Totalvikt		Flådd kropp - vikt			☐ angiven vikt är vägd		☐ angiven vikt är uppskattad											
VIKT	Totalvikt		Flådd kropp - vikt			☐ angiven vikt är vägd		☐ angiven vikt är uppskattad											
MÄRKT	☐ Tatuering - ange nr		☐ Öronmärke - ange nr		☐ Radiohalsband - ange nr		☐ Implantatsändare i bukhålan												
	☐ Besiktning av		☐ Skottplats		☐ Fälla		☐ Hela lodjuret		☐ Flått skinn & skrott										
BESIKTNING OCH PROVTAGNING	☐ Fotodokumentation		☐ Skottplats		☐ Fälla		☐ Hela lodjuret		☐ Klor och tassar										
	Beskriv skottskador och andra skador																		
	☐ Flådd kropp inklusive kraniet tillvarataget av besiktningsman				☐ Skytten önskar få tillbaka kraniet från SVA mot en kostnad av 600 kr + frakt														
	☐ "Referensprov" (hudprov med hår 1x3 cm) taget				Skyttens underskrift														
	Referensprov sändas till SVA, Viltavdelningen Obduktionssalen, Travvägen 12A, 751 89 Uppsala, telefon 018-67 40 00, fax 018- 30 91 62				Datum då referensprov sändes till SVA				År				Månad				Dag		
Flådd kropp inklusive kraniet skall sändas till SVA, Viltavdelningen Obduktionssalen, Travvägen 12A, 751 89 Uppsala, telefon 018-67 40 00, fax 018- 30 91 62				Datum då kropp och kraniet sändes till SVA som "FÖRETAGSPAKET 16.00"				År				Månad				Dag			
PROVER TILL SVA	Resa med egen bil (ange orter)		totalt antal km		å kronor		Antal tim. exkl. restid		Restid		Utlägg (kvitton bifogas)								
	Personnummer		Postgiro-, bankgironummer eller bankkonto inkl. clearingsnummer																
	Besiktningsdatum		Klockslag		Besiktningsmannens namnunderskrift				Namnförtydligande										
LST:s NOTERINGAR	Reseersättning		Förlorad arbetsförtjänst		Utlägg		Totalt till besiktningsmannen												

MÄRKNING AV FÄLLT LODJUR

I fylld originalblankett bör behållas av skytten och en kopia bör följa skinnets i varje försäljningsled eller motsvarande. Egen märkning skall ske även av kraniet eller annan del av djuret som är skild från kroppen.

Kopia av ifylld blankett skall i varje försäljningsled genom polisens försorg sändas till Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm.

DATUM	Datum då djuret fälldes	Ar	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens nr (ex 2005Z07)		
LODJURET FÄLLT AV	Namn				Telefon			Mobiltelefon		
	Adress				e-postadress					
	Postnr	Postadress						Faxnr		
PLATS	Skottplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)				Koordinater Rikets nät					
					↑ _____ →					
	Län				Kommun					
MÄRKNING AV SKINN ELLER DEL AV LODJUR	Mikrochipsnummer				Ange var på skinnets mikrochipset monterats					
	Ägarens namn				Personnummer			e-postadress		
	Adress							Telefon		
	Postnr	Postadress						Faxnr		
	Polisstation				Datum då djuret märktes			År	Månad	Dag
	Underskrift av polisman				Namnförtydligande					
NY ÄGARE	Nya ägarens namn				Personnummer			e-postadress		
	Adress							Telefon		
	Postnr	Postadress						Faxnr		
	Polisstation				Datum då djuret märktes			År	Månad	Dag
	Underskrift av polisman				Namnförtydligande					

HUR MAN ÖVERKLAGAR

I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) och 58 § jaktförordningen (1987:905) finns bestämmelser om överklagande.

Den som vill överklaga beslutet skall göra det skriftligt.

Skrivelsen med överklagandet skall ges in till Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm men ställas till länsrätten.

Skrivelsen skall ha kommit in till Naturvårdsverket inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet.

I skrivelsen skall klaganden ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet han begär.

REKOMMENDATIONER FÖR STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT AV INSÄNT MATERIAL

Obduktionen av lodjur som fångats i fälla skall ske i enlighet med det protokoll som ingår i internationell standard ISO 10990-5 Annex B.

Efter obduktion och egen provtagning förmedlar SVA följande prover utöver tillgängliga falldata för analys vid andra institutioner (SVA:s V-nr används som djurens identifikationsnummer):

De skyttar som önskar kraniet åter bör kunna få detta inom ett år

- reproduktionsorgan (testiklar/livmoder och äggstockar) för bestämning av könsmognad m.m,
- kraniet inklusive hörntänder för åldersbestämning,
- köttprov (ca 1 g från bog) för DNA-analys av genetisk variation och eventuellt släktskap,

SVA sänder köttprov (ca 200 g från bog) efter överenskommelse till *Birgitta Åhman*, Sveriges lantbruksuniversitet, Vet. Med. näringslära, Box 7036, 750 07 Uppsala, telefon 018-67 23 08.

SVA lagrar övriga reproduktionsorgan och kranier.

SVA sänder köttprov (ca 1 g från bog) efter överenskommelse till *Hans Ellegren*, Uppsala universitet, avd för evolutionsbiologi, EBC, Norbyvägen 18D, 752 36 Uppsala, telefon 018-471 64 60.

Bilaga 6

Lathund för lodjursjägare 2004/2005

Kontrollera före jakten

Jaktledare vem är ansvarig jaktledare?
Jaktmedel fällor skall vara släta invändigt,
kulgevär lägst klass 2 och hagel kaliber
12, 16 el. 20

Jakttid
inom renskötseområdet: W, Y, Z, AC, BD län; 3/3-31/3
fällfångst 10/1-31/3

Tilldelning kolla hur många lodjur som återstår

Ev. fällavgift fastställs av jakträttsupplåtaren

Efter skott: markera skottplatsen i terrängen

Anmälan: till polisen (senast kl. 21) – jaktledare,
datum, klockslag, skytt, plats, jaktmetod

Besiktning inom 24 timmar av länsstyrelsen (lst)

Försäljning: intyg från Jordbruksverket krävs

Märkning: inom 6 månader

I beslutet finns mer fullständig information! www.naturvardsverket.se